
**Богдана ЖОВЧАК,
Анжела ОХНОВСЬКА**
(Дрогобич, Україна)

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Складні умови життя сучасного українського суспільства, воєнні реалії призводять до переоцінки цінностей, а іноді – й до втрати духовно-моральних ідеалів. Переорієнтація на цінності виживання не сприяє повноцінній реалізації важливого завдання освіти і виховання – формування різнобічно і гармонійно розвиненої особистості. Надзвичайно згубно ця ситуація впливає на найменших громадян нашої держави – дошкільнят, які за браком життєвого досвіду не завжди можуть зрозуміти, що відбувається навколо них і як до цих обставин ставитися.

Відтак актуальною проблемою сьогодення є підготовка педагогів, здатних сформувати в особистості дитини-дошкільника суспільно прийнятні цінності, відновити в дитячих душах втрачені ідеали. Роль педагога-вихователя у цьому процесі є надзвичайно важливою, адже, як стверджував К. Ушинський, у вихованні все базується на особистості вихователя, «...тому що виховна сила вливається лише з живого джерела людської особистості» [4, с. 39]. Зрештою, нормативними документами про освіту [1] серед завдань сучасного вихователя визначається забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини, виховання ціннісного ставлення до природного, предметного та соціального довкілля тощо.

З огляду на це очевидно є важливість усвідомлення майбутніми вихователями закладів дошкільної освіти необхідності бути готовими до формування цінностей дошкільнят, адже цей вік є сензитивним для становлення духовного потенціалу особисто-

сті. Ця готовність, очевидно, передбачає, з одного боку, розвинену ціннісну свідомість майбутніх педагогів, а з іншого – володіння методикою введення вихованців до світу цінностей.

Стандартом вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти визначено компетентності та програмні результати випускників, на формування яких мають бути спрямовані зусилля закладів вищої освіти. Так, названий документ декларує доцільність формування у майбутніх вихователів таких компетентностей, як здатність усвідомлювати цінності демократичного суспільства, а також до зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей тощо. Серед програмних результатів підготовки фахівців, зокрема є й здатність до визначення завдань і змісту різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку відповідно до чинних програм дошкільної освіти, а також знань про культурний та історичний досвід українського народу, загальнолюдські, культурні та етико-естетичні цінності [3].

Аналіз освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, який реалізується у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, засвідчив, що значна кількість освітніх компонентів як обов'язкових, так і вибіркових, спрямовуються на формування ціннісної свідомості як самих студентів, так і на засвоєння ними інструментарію виховання цінностей у дітей дошкільного віку. Зокрема, значним потенціалом у цьому напрямі володіють такі обов'язкові освітні компоненти, як «Історія української державності», «Загальна педагогіка», «Дошкільна педагогіка», «Педагогічне партнерство», «Філософія», «Інклюзивна освіта» тощо, а також цикл дисциплін методичного спрямування («Методика фізичного виховання та валеологічної освіти дітей дошкільного віку», «Дошкільна лігво дидактика, Методика ознайомлення дітей дошкільного віку із довкіллям», «Методика арт-освіти дітей дошкільного віку» тощо). Серед вибіркових освітніх компонентів виділяються такі, як «Дошкільна педагогіка в іменах», «Історія дошкільної педагогіки», «Методика організації та проведення свят та розваг у закладі дошкільної освіти», «Етнопедagogіка», «Народна іграшка» та ін. Їхнє опанування вводить

майбутніх педагогів у світ моральних, національних, громадянських, сімейних, валео-екологічних, а також цінностей особистого життя, надає їм інструменти для транслявання засвоєних цінностей вихованцям в умовах практичної підготовки, а також майбутньої професійної діяльності. Принагідно зазначимо, що, починаючи із третього семестру, щосеместрово майбутні вихователі проходять практичну підготовку (навчальну та виробничу) у закладах дошкільної освіти, що створює умови для апробації засвоєного ними інструментарію формування цінностей дошкільнят.

Отже, формування цінностей дітей дошкільного віку у кризових умовах сьогодення є важливим завданням закладів дошкільної освіти. Ця обставина актуалізує реалізацію завдання підготовки майбутніх вихователів до формування ціннісної свідомості дошкільнят. Аналіз нормативних документів, а також практики підготовки майбутніх вихователів засвідчив, що комплексне поєднання вивчення освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою, а також проходження педагогічних практик, дає змогу накопичити необхідний багаж знань щодо формування цінностей особистості, апробувати його на практиці, а також збагатити власну ціннісну свідомість вихователя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). нова редакція. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка». URL : <https://drive.google.com/drive/folders/1fnvcP7TSHvDabmxlhjZ82j8cLUgf2kDU>

3. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/012-Doshk.osvita-bakalavr.28.07.pdf>

4. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори : у 2 т. Т. 1: *Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології*. Київ : Радянська школа, 1983. 489 с.